

RAM BİZİMLE

MERKEZEFENDİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
ÖZEL EĞİTİM DERGİSİ

SAYI: 1

EKİM 2023

“CUMHURİYET BİRHASSA KİMSESİZLERİN KİMSESİDİR”

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI KUTLU OLSUN!

RAM BİZİMLE

MERKEZEFENDİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
ÖZEL EĞİTİM DERGİSİ

Sahibi

GÖKHAN ATALAY

Yayın Kurulu

**HAKAN TOKAT
UFUK ATALAY
OSMAN TAŞKIN**

Tasarım

OSMAN TAŞKIN

Adres

**BAHÇELİEVLER MAHALLESİ 3018
SOKAK NO:2/A MERKEZEFENDİ /
DENİZLİ**

İletişim

0258 377 377 4

WWW.MERKEZEFENDİRAM.MEB.K12.TR

İÇİNDEKİLER

DOĞRU EĞİTSEL TANI DOĞRU EĞİTİM

Ufuk Atalay - Hakan Tokat

04

ERKEN ÇOCUKLUKTA ÖZEL EĞİTİM

Fatma Erinç

05

OKUL ÖNCESİNDE ÖZEL EĞİTİM

Fatma Erinç

06

RAM'LARLA İLGİLİ S.S.S

Selvi Değirmenci

07

ÖRNEK KAYNAŞTIRMA UYGULAMASI

Muhammet Said Erdoğan

09

ÖZEL EĞİTİM SINIFLARINA BAKIŞ

Elif Yeşildalka

11

OTİZMDE BESLENME

Eyyüp Gülen

13

İŞİTME ENGELLİLER MESLEK LİSELERİ

Faika Kırtış

18

“Özel gereksinimli öğrencilerimizin her biri bireysel özelliklerinden kaynaklı özel bir eğitime, en az kısıtlanmış ortama ve özgül bilgiye ihtiyaç duymaktadır.”

1951 yılı Türkiye’de özel eğitim tarihi açısından bir dönüm noktası olmuştur. Özel Eğitim ve özel eğitime muhtaç çocuk olgusu, 5822 sayılı Kanun ile Türk Milli Eğitim Sisteminde yerini almasından günümüze kadar birçok engeli ve olumsuz algıyı başarı ile geçmiştir. Bu koşuda birçok eğitim emekçisinin yanı sıra binlerce gönüllü velimizin, halkımızın katkıları asla yadsınmamalıdır. Ancak bu başarılarla rağmen hala gidecek yolumuz, aşılacak engellerimiz olduğunun farkındayız. Zira çağımız yeni gelişmeler ve bu gelişmelere paralel gereksinimler doğurmaktadır.

Yaklaşık 30 yıllık meslek hayatım boyunca çeşitli engel türü olan okullarda yönetici ve öğretmen olarak çalışmış biri olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki özel gereksinimli öğrencilerimizin her biri bireysel özelliklerinden kaynaklı özel bir eğitime, en az kısıtlanmış ortama ve özgül bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Bu argüman çağımızın yeni eğitim teknolojilerinin ve bilimsel kuramların ışığında daha belirgin bir duruma gelmiştir.

Tespit edilen durumun ve görev yapmakta olduğum Merkezefendi Rehberlik ve Araştırma Merkezimizin de tabi olduğu MEB Ram Yönergesinde yerini bulan “Araştırma geliştirme hizmet alanı kapsamında; Özel eğitim hizmetlerine ilişkin oluşturulan yayınları paylaşma” düsturu ile kurumumuzda ve özel eğitim okullarında görev yapan gönüllü öğretmen arkadaşlarımızla dijital olarak dergi oluşturma ve paydaşlarımıza tanıtma gereği duyduk.

Bu çalışmamıza destek veren tüm öğretmenlerimizle birlikte; bizlere rehberlik eden ve koordinasyonumuzu sağlayan Denizli MEM Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Şube Müdürü Sayın Mevlüt Şahin’e ve dergimizi tanıtım fırsatı sunan ve desteğini esirgemeyen Denizli İl Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Dr. Emre Çalışkan’a teşekkür ederiz.

Gökhan ATALAY
Merkezefendi RAM Müdürü

DOĞRU EĞİTSEL TANIMA DOĞRU EĞİTİM

UFUK ATALAY - HAKAN TOKAT

Kurumumuz proje koordinatörleri Hakan Tokat ve Ufuk Atalay'ın başkanlığında 2022-2023 eğitim öğretim yılında; Merkezefendi Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin sorumluluk bölgesinde bulunan ilçelerde, eğitsel tanı alan öğrencilerin; okul müdürlerine, öğretmenlerine, okul psikolojik danışmanlarına ve velilerine yönelik "DOĞRU EĞİTSEL TANIMA, DOĞRU EĞİTİM" anlayışı ile 10 seminer ve atölye eğitimi çalışması yapıldı.

Bu çalışmalarda;

- Eğitsel tanılama, değerlendirme ve yerleştirme süreçleri
- Eğitsel tanı alan öğrencilerin okullarına, sınıflarına ve arkadaşlarına uyum süreçleri
- Sınıf içerisinde öğrenme ve öğretme süreçleri
- Öğretmen, öğrenci ve veli iş birliği ele alındı.

Seminerleri, kurumumuzdaki uzman öğretmenlerimiz, Hakan Tokat, Ufuk Atalay, Tarık Şahin, Şerife Bilgin, Nurşen Tunç ve Osman Taşkın verdiler.

"Transaksiyonel Yaklaşım Perspektifinde İletişim Çatışmaları Atölye Eğitimi" kurumumuz PDR Bölüm Başkanı Orhan Öksüz tarafından gerçekleştirildi.

Dil ve konuşma güçlüğü ile ilgili çalışmalar ise; kurumumuza davet ettiğimiz dil konuşma terapisti Gizem Oruç tarafından velilere ve öğretmenlere ayrı ayrı verildi.

RAM BİZİMLE projesi içindeki çalışmalarımız sorumluluk bölgemizdeki paydaşlarımız tarafından yoğun bir ilgi ile takip edilmiştir.

2023-2024 eğitim öğretim yılında, RAM BİZİMLE proje ekibine Tarık Şahin ve Osman Taşkın öğretmenlerimiz de dahil olarak daha da güçlenmiştir. Cumhuriyetimizin 100. yılında çalışmalarımız devam edecektir. Çünkü biliyoruz ki, doğru eğitsel tanı doğru eğitim anlayışını getiriyor.

ERKEN ÇOCUKLUKTA ÖZEL EĞİTİM

FATMA ERİNÇ

Özel gereksinimli 0-36 ay arasındaki çocukların ve ailelerin okul ortamında bireysel eğitim almalarıdır. Özel çocuklara yol gösterici bir eğitmen eşliğinde, aile-çocuk-okul birlikteliği ile günün belirli saatlerinde çalışılan eğitim ortamıdır.

Her çocuk özeldir, farklıdır ve farklı öğrenme stillerine sahiptirler. Bizler eğitimin ilk basamağında aileler ile işbirliği içerisinde özel gereksinimli çocuklarımızla ne kadar erken eğitime başlarsak o kadar hızlı geri dönüt almaktayız. Küçük yaşlarda başlanan bireysel çalışma gelecekte oluşacak güzelliklere ışık olmaktadır. Tabi ki ailelerin ve eğitmenlerin sabrı ile törpülenen birey yaşamda kendine bir alan oluşturmakta kolaylık sağlar.

Bir bebek düşünün yeni doğmuş ancak özel bir bebek ve ailelerin tedirginliği ile ne yapacağım sorgularıyla uğraşan... Bir de ona her gün ışık olan bir eğitimciyle büyüyen bir bebek düşünelim.

Tabi ki aile ile etkileşimde olup ve nerede ne yapması gerektiğini bilen birey özel çocuğuna da o kadar özen göstererek büyütecektir. Amacımız farklılıkların farkındalığını arttırıp ailelerimize destek olmak. Doğumdan itibaren başlanan eğitimin sürekliliği ve okul-aile işbirliği o denli önemlidir ki öncelikle evlatlarımızın kendi kişisel bakımlarını yapabilmeleri ve de kendi kendilerine yetebilen bireyler olmaları çok önemlidir.

Erken çocukluk eğitiminde biz eğitimciler öğrencilerimize öncelikle; duyuşsal ve dokunsal çalışmalarla destekleyip, alıcı ve ifade edici dil çalışmaları, el göz koordinasyonu, kas gelişimi, dikkat- algıda seçicilik çalışmaları yaptırarak bebeklikten çocukluk evresine devam eden bu çalışmalarla ilerleme sağlamayı hedeflemekteyiz.

İlimizde erken çocuklukta özel eğitim hizmeti, toplam 7 Erken Çocukluk Eğitim Merkezinde bulunan 11 sınıfımızda yürütölmektedir.

OKUL ÖNCESİNDE ÖZEL EĞİTİM

FATMA ERİNÇ

Okul öncesi özel eğitim 36-72 ay aralığında, özel gereksinim raporu bulunan çocukların iki öğretmen eşliğinde (özel eğitim ve okul öncesi öğretmeni) grup olarak öğrencilerin eğitim ve öğretim çalışmalarına dahil olduğu eğitim sürecidir.

Özel gereksinimli bireylerin öncelikle anne ve babadan bağımsızlığının başladığı okul ortamında öz bakım becerileri (el yıkama, kıyafet ve ayakkabı çıkarıp giyme, diş fırçalama, yemek saatlerinde kaşık-çatal kullanımı, bardak kullanımı vb.) akran grubunda öğrenme, paylaşma ve iş birliği sağlanarak öğretimi aktif hale getirip günlük yaşamda kendilerine yetebilen birey olmalarını sağlamak öncelikli hedefimizdir.

Her ne kadar aileden bağımsızlık ön planda olsa da, aile ile birlikte çalışmak öğrencilerimizin öğrenme hızını arttırmaktadır. Öğrenme stilleri işitsel, görsel ve kinestetik(hareket) olarak yapıldığında kalıcı öğrenme daha kolay gerçekleşmektedir.

Okul öncesi özel eğitim süreci akran grubunda oyun, sanat, bilişsel ve dil gelişim çalışmaları, yemek kuralları, sosyalleşme ve en başta da belirttiğimiz gibi özbakım becerileri ile bir bütün olarak tüm gelişim alanlarında çalışmalar yapılmaktadır.

Okul öncesi özel eğitim almaya başlayan öğrenci velileri ile kabul sürecinin kısa bir anlatımı ile veli desteği sağlanmaktadır.

Özel çocuklarımız Çocuklar için Özel Gereksinim Raporuyla Rehberlik ve Araştırma Merkezinde okul yönlendirmesi yapıldıktan sonra uygun olan özel eğitim anaokullarında eğitimlerine başlayabilirler. Bu okullarımız Yeşilköy Özel Eğitim Anaokulu, Oktay Mersin Anaokulu ve Görme Engelliler İlkokulu bünyesinde bulunan anasınıfıdır. Bu kurumlarda eğitim sürecimiz günlük 6 saat olmak üzere haftada 30 saattir.

RAM'LARLA İLGİLİ SIK SORULAN SORULAR

SELVİ DEĞİRMENCİ

RAM nedir?

Rehberlik Araştırma Merkezleri Milli Eğitim Bakanlığına bağlı rehberlik, psikolojik danışmanlık ve özel eğitim konularında ailelere ücretsiz hizmet veren merkezlerdir. Kurumumuz Merkezefendi Rehberlik ve Araştırma Merkezi ismiyle 2016-2017 eğitim öğretim yılında açılmıştır. Kurumumuz Özel Eğitim Hizmetleri ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri olmak üzere 2 ana birimden oluşmaktadır. Kurumumuzda Özel Eğitim Öğretmenleri, Psikolojik danışman-rehber öğretmenler ve fizyoterapist görev almaktadır.

Öğrenci RAM'a nasıl yönlendirilir?

Aile ve okul tarafından, akranlarından anlamlı bir farklılık gösterdiği düşünülen ve örgün eğitime devam eden çocuklar eğitsel değerlendirme isteği formu doldurularak RAM'a yönlendirilir. Örgün eğitim yaşının dışındaki çocuk ve yetişkinler sağlık kuruluşlarından aldıkları özel gereksinim raporuyla RAM'a başvurabilir. İlk kez yapılacak incelemelerde RAM'dan bizzat randevu alınması gerekmektedir. Diğer incelemeler için ramdevu.meb.gov.tr internet adresinden randevu alınabilir.

Tıbbi Tanı nedir?

Tıbbi tanı hastanelerin çocuk ve ergen psikiyatrisi veya nöroloji bölümlerinden alınan randevu ile yapılan test ve taramalardan sonra çocuğun gereksinim alanının belirlenmesidir. Çocuklar için özel gereksinim raporunun kısaltması ÇÖZGER olarak geçmektedir.

Eğitsel Tanı nedir?

Rehberlik ve Araştırma merkezlerine okul yönlendirmesi ve veli başvurusuyla yapılan inceleme, test ve taramalardan

sonra çocuğun eğitsel gereksinim alanının belirlenmesidir.

Destek eğitim raporu nedir?

Özel eğitim ve rehabilitasyon hizmeti ile desteklenmeye ihtiyacı olan ve ÇÖZGER raporu bulunan bireylerin, Rehabilitasyon Merkezlerinden ücretsiz destek eğitim hizmeti alabilmeleri için RAM tarafından düzenlenen raporlardır. Rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitim hizmeti bireysel olarak verilir ancak bireyin ihtiyaçları doğrultusunda haftada bir saat grup eğitimi de önerilebilir. Destek eğitim raporları düzenlendikten sonra öğrenci velisi tarafından RAM'lardan teslim alınabildiği gibi e-devlet üzerinden de alınabilir.

Destek eğitim odası nedir?

Okullarda, tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme hizmeti kapsamında yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada eğitimine devam eden öğrencilerin, eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amacıyla özel araç gereç ve materyallerle oluşturulmuş eğitim ortamlarıdır. Destek eğitim odalarında kaynaştırma raporu bulunan tüm özel gereksinimli ve üstün yetenekli öğrenciler, haftalık ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde eğitim görebilir.

Yönlendirme Raporu Nedir?

RAM'lardaki özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından düzenlenen, öğrencinin hangi eğitim ortamında eğitim göreceğinin kararlaştırıldığı rapordur. Öğrencinin eğitim ortamına karar verilirken en az kısıtlayıcı ortamdan başlanarak karar verilir. Bu ortamlar sırasıyla; tam zamanlı kaynaştırma, özel eğitim sınıfı, özel eğitim okulu, evde eğitim ve evde bakım olarak sıralanabilir.

RAM raporlarına itiraz süreci nasıldır?

Verilen karara öğrencinin velisi karar tebliğ edildiğinden itibaren 30 iş gün içinde, okul ise 30 iş günü sonrasında itiraz edebilir. İtiraz İl veya İlçe Özel eğitim Hizmetleri Kurulunda görüşülür, velinin itirazı sonuçlandırılır.

Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu nedir?

Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu RAM'a ilk kez yönlendirilen, kademe değişikliği olan veya eğitsel değerlendirmesinin yeniden yapılması istenen öğrencinin kayıtlı olduğu devlet okulu tarafından doldurulması gereken formdur. Eğitsel Değerlendirme İsteği Formları Mebbis (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi) üzerinden gönderilebilir.

Önce hastaneye mi yoksa Ram'a mı başvurulmalı?

Öğrencide Zihinsel Yetersizlik veya Özel Öğrenme Güçlüğü şüphesi duyuluyorsa öğrencinin okulu tarafından hazırlanacak eğitsel değerlendirme isteği formuyla RAM'a başvuru yapılabilir. Bu durumda RAM'da gerekli testler uygulanarak öğrencinin akranlarından bir farklılık gösterip göstermediği tespit edilir. Ancak öğrencide Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Dil Konuşma Bozukluğu, Otizm Spektrum Bozukluğu, Ruhsal ve Davranışsal Bozukluk gibi

yetersizlik türlerinden şüphe duyuluyorsa Sağlık Kuruluşuna Yönlendirme formuyla kamu sağlık kuruluşlarına başvurulması gerekmektedir.

Evde Eğitim Hizmeti nedir?

Sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarından en az 12 hafta boyunca faydalanamayacak durumda olduğunu sağlık kurulu raporu ile belgelendiren öğrencilere sunulan eğitim hizmetidir. Evde eğitim hizmeti kararı her eğitim öğretim yılı için ayrıca alınır.

Özel Eğitim Raporu silinir mi?

RAM'larda düzenlenen Destek Eğitim Raporları ve Yönlendirme Raporlarının temel amacı akranlarından farklı gelişim gösteren öğrencilerin anayasal bir hak olan eğitim hakkından fırsat eşitliği ilkesiyle en üst düzeyde faydalanmaları ve alacakları özel eğitimle bağımsız bir yaşama kavuşmalarıdır. Uygulanan özel eğitim hizmetleri sonrasında akranlarından anlamlı bir farklılık göstermediği ve yetersizliğe dair bulguların ortadan kalktığına dair düzenlenecek bir sağlık kurulu raporuyla RAM'a başvurmaları halinde öğrencinin herhangi bir tedbir uygulanmadan normal eğitime devam etmesi sağlanır.

DENİZLİ'DE ÖRNEK KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARI

MUHAMMET SAİD ERDOĞAN

Kaynaştırma, gerektiğinde sınıf öğretmenine ve/veya engelli öğrenciye destek özel eğitim hizmeti sağlanması koşulu ile engelli öğrencilerin normal eğitim ortamlarında eğitilmesidir. Kaynaştırma çeşitleri şöyledir; Tam Zamanlı Kaynaştırma, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır; öğrenci tam gün boyunca normal sınıfta eğitim almaktadır. Yarı Zamanlı Kaynaştırma, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı özel sınıftadır; özel eğitim sınıfı öğrencisi başarılı olabileceği derslerde normal sınıfta eğitim almaktadır. En bilindik tanımlarla ülkemizde uygulanan kaynaştırma uygulamaları böyledir. Genellikle de tam zamanlı kaynaştırma uygulamaları daha yaygındır.

Doğru bir kaynaştırma sürecinin olabilmesi için en önemli unsurlardan biri Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından yapılan yönlendirmenin doğru olmasıdır. (Yönlendirmenin doğru olabilmesi için, çocuğun bir önceki kurumundan gelen bilgilerin doğru olması, velinin doğru bilgiler vermesi iyi bir değerlendirme süreci ve gözlem gereklidir.) Şimdi sizlerle Denizli'de örnek olabilecek bir kaynaştırma sürecini paylaşacağım.

Zerrin Hanım ve Mert Bey'in biricik oğulları Samet anasınıfını kaynaştırma öğrencisi olarak bitirmiş ve 1. Sınıfa başlamanın heyecanı içerisindeydi. Her yıl yapılan değerlendirme süreci yine tekrarlanmış, Rehberlik

Araştırma Merkezi tarafından değerlendirmesi yapılmış ve yönlendirmesi Denizli'nin bilinen okullarından bir okula tam zamanlı kaynaştırma öğrencisi olarak yönlendirmesi yapılmıştır. Samet heyecanla yeni okulu ve öğretmenini görmek için okuluna gitmiştir. Mert Bey ve ailesi okul müdürüne bilgileri vermişler, müdür bey ertesi güne öğretmen ile tanışma için randevu oluşturmuştur. Mert Bey, Samet'in Özel Eğitim öğretmenin de katılabileceğinin bilgisini vermiştir. Mert Bey oğlunun öğretmeni ile tanışacağı ilk günde Özel Eğitim öğretmenin de bulunması istemiş ve özel eğitim öğretmenini de davet etmiştir. Randevu saatinde okul müdürü, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni, Mert Bey, Zerrin Hanım ve Samet toplantıya katılmışlardır. Samet ile öğretmenleri tanışmış ve Samet'in ilgi, yetenekleri sevdiği ve sevmediği durumlar konuşulmuştur. Sınıf öğretmeni, ana sınıfından ve Rehberlik Araştırma Merkezinden gelen raporlar değerlendirilmiş, Samet'in ailesi ve özel eğitim öğretmeni ile Samet'in akademik seviyesi ve sosyal uyumu hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Sınıf öğretmeni daha önce de böyle öğrencileri okuttuğunu öncelikle Samet'i iki haftalık bir süreçte tanımak istediği, daha sonra Bep Programını hazırlayacağını, bu süreçte de sürekli iletişim halinde olup programı beraber şekillendireceklerini söyledi. Görüşme sonrası Samet ve ailesi olumlu duygularla okuldan ayrıldılar.

Sınıf öğretmeni ilk günden Samet'in sınıf oturma düzenini ayarlamış, (en ön sıraya ve kendine en yakın yere oturtmuştur) iki hafta boyunca diğer öğrencilere nasıl davrandı ise aynı şekil de davranmıştır. İki hafta sonunda okul rehber öğretmenin de desteği, aile ve Samet'in de katılımıyla BEP programı hazırlanmıştır. Sınıf öğretmeni gün sonlarında aile ile görüşme yapmış ve bilgiler vermiştir. İlk günden itibaren iki hafta teneffüste okula uyumu için Samet'i gözlemlemiş ve destek olmuştur. Daha sonra aile ile her ay düzenli görüşülmüş ve program hakkında bilgiler verilmiştir. Sınıf öğretmeni ve özel eğitim öğretmeni üçer aylık periyotlarda görüşmüşler ve bilgi alışverişinde bulunmuşlardır. Samet sınıfta yüksek sese tepki verdiği için davranış problemi çıkarmış,(yerinden kalkma davranışı ve öğretmene bağırma) Sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve özel eğitim öğretmeni ortak program hazırlayarak davranışı söndürmüşlerdir. Dört yıllık süreçte başka bir davranış sorunu yaşanmamıştır. Samet dört yıllık eğitim öğretim hayatı boyunca akranlarından akademik olarak çokta geride kalmadan okulundan mezun olmuş, dosyası hala takip edilmekte olup ve Denizli ilindeki bir ortaokula tam zamanlı kaynaştırma öğrencisi olarak yönlendirmesi yapılmıştır. (Bu okula Samet ile ilgili dört yıllık bir süreç değerlendirilmesi rapor olarak verilmiştir.)

Sonuç olarak, kaynaştırma uygulamaları doğru uygulandığında görüldüğü gibi çok olumlu sonuçlar vermektedir. Önemli olan Kaynaştırma basamaklarını sırası ile uygulanması, öğretmenin kaynaştırmaya olumlu bakış açısının olması, kaynaştırmanın olmazsa olmasıdır. Sayılarının artması dileği ile Sınıf öğretmenine, rehber öğretmene ve okul müdürüne ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Samet ve ailesine yaşam boyu mutluluklar ve başarılar diliyorum.

Bakış açısını değiştiren her şeyi değiştirir.

ÖZEL EĞİTİM SINIFLARINA BAKIŞ

ELİF YEŞİLDALKA

Özel eğitim sınıfı nedir?

Okul ve kurumlarda, durumları ayrı bir sınıfta eğitim görmeyi gerektiren özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yetersizlik türü, eğitim performansları ve özellikleri göz önünde bulundurularak, özel araç gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak oluşturulmuş sınıflardır.

Özel eğitim sınıfına başlayan öğrenciler için performans alınırken hangi performans formları doldurulur?

Zihinsel Engelliler sınıfına yeni başlayan bir öğrenci için; zihinsel engelliler için hazırlanmış olan performans belirleme formu doldurulur. Bu form öğrenci için ilk olarak dolduracağımız formdur. Öğrencinin bu formda belirtilen becerilerine göre BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı) hazırlayabiliriz. Hafif düzeyde otizmli öğrenciler için açılmış olan otizm sınıflarında da Yaygın Gelişimsel Bozukluk Performans Belirleme Formu doldurulup, öğrencinin performansı ve ihtiyaçları dikkate alınarak BEP kurulunca BEP hazırlanacaktır.

Özel eğitim sınıflarında dersler nasıl işlenir ve hangi materyaller kullanılır?

Özel eğitim sınıflarında dersler öğrencinin engel grubuna ve öğrencinin performansına göre bireysel olarak ve grup dersi olarak işlenebilmektedir. Burada bize yol gösterecek olan öğrencinin engel türüne göre izlenecek yöntemlerdir. Materyal olarak ise öğrencinin algılayabileceği, seviyesine uygun görsel materyaller kullanılır. Ayrıca Özel Eğitim Rehberlik Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinden Özel Eğitim bölümündeki yayınlardan ve dijital ortamdan da yararlanılabilir.

Özel eğitim sınıflarında hangi derslerde branş öğretmenleri derse girer? Branş öğretmeni derse girdiğinde özel eğitim öğretmeni ne yapar?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 31. maddesinin (f) bendine göre hafif düzeyde zihinsel yetersizliği ve hafif düzeyde otizmi olan öğrenciler için açılan ortaokul sınıflarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik ve Beden Eğitimi alanlarına ilişkin dersler ile meslek dersleri ilgili alan öğretmenleri tarafından okutulur. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere özel eğitim öğretmeni de ders işlenişine destek vermek üzere katılır. Özel Eğitim sınıfı ders programını okul idaresi yapar ve gerekli bilgiyi verir.

Özel eğitim öğretmenin nöbet görevi var mıdır?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin Madde 60'a göre Özel Eğitim sınıflarında görevli Özel Eğitim öğretmenleri nöbet görevlerini teneffüs ve yemek saatlerinde sınıflarına kayıtlı öğrencilerin gözetimine devam ederek yerine getirirler.

Özel eğitim sınıflarında sınıf defteri nasıl doldurulmalıdır?

Özel eğitim sınıfına derse giren öğretmen ders defterini her ders için hazırlamış olduğu BEP planındaki öğretimsel amaçlara göre doldurur. Yapar, eder, bilir gibi ifadeler kullanabilir. Örneğin; fen Bilimleri dersinde BEP planına almış olduğu "Beş duyu organlarımız ve görevleri konusunu" 'Beş duyu organlarımızı bilir görevlerini söyler' olarak yazabilir.

Ayrıca Özel Eğitim sınıflarında birleştirilmiş sınıf esas alındığı için haftalık ders programını yaparken 5. ve 6. sınıfların zorunlu ders saatinde 7. ve 8. sınıfların seçmeli dersi olabileceğinden sınıf defteri o ders saati için ikiye bölünüp öğretimsel amaçlar yazılarak doldurulabilir. Yine programda 5. 6. ve 7. Sınıfların sosyal bilgiler dersi varken 8.sınıfların T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi olduğundan ders programını yaparken bu dersleri aynı saate denk getirip sınıf defterinde bu dersi ikiye bölüp öğretimsel amaçlarla doldurabilir.

Sınıf defterlerini derse giren öğretmenlerin doldurup imzalamaları gerekir.

Özel eğitim sınıflarının eğitim ortamı nasıl olmalıdır?

Özel Eğitim sınıfları bağlı bulundukları okul bünyesinde mümkünse giriş katında, tuvaletlere, yemekhaneye, kantine yakın olacak şekilde belirlenmelidir. Bu sınıflar eğer Özel Eğitim okulu bünyesinde açılmış ise engel grubunun Özel Eğitim Programı uygulanır. Fakat normal okul bünyesinde açılmış olan özel eğitim sınıflarında (ilkokul, ortaokul) ilköğretim programı uygulanır. Ayrıca bu sınıflar öğrenci kapasitesine uygun olacak şekilde düzenlenmeli, sınıf içinde kullanılacak materyaller ise okul idaresi vasıtasıyla bakanlıktan talep edilir.

Özel eğitim sınıflarında ölçme ve değerlendirme nasıl yapılır?

Özel Eğitim Hizmetler Yönetmeliğinin Madde 38(a)'ya göre Tüm ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansları doğrultusunda süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyallerde düzenlemeler yapılarak tedbirler alınır. Örneğin; ortaokul bünyesinde açılmış hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan bir öğrenci için eğer okuma yazmayı biliyorsa ve BEP e alınan kısa dönemli amaçları gerçekleştirmiş ise Türkçe dersinde çoktan seçmeli (üç seçenekli), okuduğunu anlamalı bir sınav yapılabilir.

Özel eğitim sınıfına devam eden öğrenciler için yıl içinde ve yıl sonunda hangi formlar doldurulmalıdır?

Özel eğitim öğrencileri ilkök, ortaokul ve lise kademelerindeki özel eğitim sınıflarına ilk olarak kaydı yapılırken Rehberlik ve Araştırma Merkezinin öğrenciye vermiş olduğu Yönlendirme Kararı ile okula kaydı yapılır. Kaydı yapılan öğrencinin bu kararı devam edeceği okul ve kademe boyunca aynen devam eder.

Öğrenci eğer rehabilitasyon merkezine devam ediyor ise yıl içinde rehabilitasyona devamını sağlamak için Bireysel Gelişim raporu doldurur.

Özel Eğitim sınıfına devam eden öğrenci hangi kademe olursa olsun son sınıfa geldiğinde kademe değişikliği yapacağı için öğretmen yıl sonunda okullar kapanmadan öğrenci için Bireysel gelişim raporunu doldurur ve okul idaresine teslim eder. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin Madde 9 (kademeler arası geçiş) uygun hazırlıklar basamak basamak gerçekleştirilir.

OTİZMDE BESLENME

EYYÜP
GÜLEN

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU (OSB), YAYGINLIĞI HER GEÇEN GÜN ARTMAKTA OLAN, TOPLUMSAL İLETİŞİM VE ETKİLEŞİMDE GÜÇLÜKLER VE SINIRLI-YİNELEYİCİ DAVRANIŞ ÖRÜNTÜLERİNDEKİ YETERSİZLİKLE KENDİNİ GÖSTEREN YAYGIN GELİŞİMSEL BOZUKLUK OLARAK TANIMLANMAKTADIR.

Amerikan Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri'nin (CDC) verilerine göre günümüzde her 44 çocuktan 1'ine otizm tanısı konuluyor. 1985 yılında bu rakamın 2 bin 500 çocukta bir olduğu düşünüldüğünde otizm tanı oranının 35 yılda 50 kat arttığı görülüyor. Tohum Otizm Vakfı'ndan alınan bilgilere göre; günümüzde her 20 dakikada 1 çocuk otizm tanısı alıyor. Otizmin erkek çocuklarındaki yaygınlığı, kızlardan 4 kat fazla. Bu artışın nedeninin son yıllarda otizm farkındalığının artmasıyla birlikte ailelerin daha çok doktorlara başvurması ve tanı alan çocuk sayısının da buna bağlı olarak artması olduğu düşünülüyor.

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bireylerde beslenme, genel sağlık ve iyi yaşam kalitesi için önemli bir faktördür. Her otizmlili bireyin beslenmesinde dikkat edilmesi gereken bazı faktörler vardır. Bunlar genel olarak dengeli ve sağlıklı bir beslenme programı izlemek, bireyin özel ihtiyaçlarına göre besinleri düzenlemek ve bazı gıdalardan kaçınmaktır. Ancak beslenme konusunda her otizmlili birey farklı olabildiği için uzman bir sağlık profesyonelinin yönlendirmesi ve takibi önemlidir. Bu otizmlili bireylerden biri olan Arda'nın annesi Ferihan Polat hanımla Arda'nın hikayesini, beslenme konusunda yaşadıkları sorunları ve çözüm yollarını konuştuk.

RÖPORTAJ

Merhaba, bize kısaca kendinizi ve ailenizi kısaca anlatır mısınız?

Merhaba, ben Ferihan Polat. Pamukkale Üniversitesi'nde öğretim üyesiyim. Eşim de uzman doktor ama yıllarca hem devlette hem özelde yöneticilik yaptığı için, işinin doktorlukla ilgili kısmı Ahmet Arda'nın sağlık durumu ile başladı. Şimdi fonksiyonel tıp alanında çalışmalarını yürütüyor. Arda evimizin ortancası. Arda'nın ablası ve kız kardeşi var. İki kızımız normal gelişim gösteren bireyler.

Arda'nın teşhisi nedir?

Arda "Yaygın Gelişimsel Bozukluk teşhisi ile izleniyor. Otizm bir spektrum ve Arda'da gözlenen hali bu. Otizm rengarenk bir yelpazedir. Çok farklı türleri var. Arda'nın otizmi sosyal ve bilişsel becerilerde gerilik olarak gözleniyor.

İlk farklılıkları kaç yaşında fark ettiniz? Bize biraz Arda'yı anlatır mısınız?

İlk farklılıkları bir buçuk yaş civarında ismine tepki vermemesi ile başladı. Normal doğumla dünyaya geldi ancak erken doğumdu. 6 gün küvezde kaldı. Ama çok iyi gelişen bir bebektir. Vaktinde babıldadı, vaktinde emekledi ve vaktinde yürüdü. Geçmişe dönük videolarına baktığımızda 18 aya kadar tepkileri olması gerektiği gibiymiş. Ama ilk konuşmada gecikme ile dikkat çekiyordu. Oturduğumuz sitede aynı aylık çocuklar anne baba gibi kelimeler çıkarıyor hatta iki üç kelimelik cümleler kuruyorken Arda'da bunlar gelmedi. Sanki bir noktada asılı kaldı. Sonra bir arkadaşımızı ziyarete gittiğimizde Arda'nın ismine tepki vermemesi dikkatini çekti ki gittiğimiz ailede eşimin doktor arkadaşlarından birisiydi. 23 aylıktı o zaman. Tabi ben zaten alttan alta bir şeylerin olması gerektiği gibi gitmediğini

hissediyordum ama eşim doktordu ve sorun olmadığı konusunda da kendinden emindi. Fakat arkadaşımızın bu tepkisi üzerine ısrar ettim ve Denizli Devlet hastanesi Çocuk Psikiyatri Kliniğine başvurduk. Arda'nın gelişim testi yapıldı ve sosyal iletişim alanında 12 ay civarında kaldığını tespit ettiler. Panik olmamamız ama oğlumuzla ilgilenmemiz gerektiğini söylediler. Tam o sıra büyük kızımızın da üstün potansiyelli olduğuna ilişkin tanılama yapmışlardı. Hal böyle olunca Arda'nın ablası gibi üstün potansiyele sahip olabileceğini, böyle çocukların gelişiminde bu tür sapmaların olabileceğini söylediler. İnşallah öyledir temennisi ile ayrıldık ama annelik ön sezilerimle aslında durumun bu olmadığını içten içe seziyordum. Doktorların bu değerlendirmelerini dinlemeyip kucağımda Ahmet Arda ile o psikolog senin bu rehabilitasyon merkezi benim dolaşmaya oğlumu bulduğum her özel eğitmeniye değerlendirmeye başladım. Herkes Arda'nın iyi bir potansiyele sahip olduğu, biraz ilgi ve eğitimle çabucak toparlayıp konuşacağı konusunda ağız birliği yapmış gibiydi. Arda evin ortancası olduğundan henüz kendinden 15 ay küçük bir kardeşle tanıştığından, kardeş kıskançlığı ile kendini kapatmış olduğunu düşünüyorlardı. Ama maalesef durum o kadar basit değildi. Bir gün fakültede düşünceli düşünceli dolaşırken bir arkadaşım ile karşılaştım. O da benim gibi öğretim üyesiydi. Aynı zamanlarda evlendik ama o benden daha önce çocuk sahibi olmuş ama farklı bir şehire doktora eğitimi için gittiğinden çok fazla görüşme fırsatımız olmamıştı. Sonradan çocuğunda bir sağlık problemi olduğunu duymuştum ama ne olduğunu bilmiyordum. İşte otizm ile beslenme arasındaki bağlantıyı ilk kurduğum gün onun da çocuğunun otizmlili olduğu ve beslenme ile ilgili tecrübelerini benimle paylaştığı gün oldu.

Arda ile ilgili beslenme problemi yaşadınız mı?

Evet aslında problemlerin başladığı 18 ay öncesinden Arda'nın beslenme ile ilgili problemleri başladı. Hatta 6. ayda ek gıdaya geçişle başladı da denilebilir. Ek gıdaya geçişle birlikte Arda'nın kilo alma hızı düşmeye başladı ama bunu çok sorun etmedik. Sonra 12. Aydan sonra kusmaları ve gece çığlık çığlığa uyanmaları başladı. Biz bunları dış çıkarma serüvenine verdik. Hatta Krup ya da Laranjit denilen gece tıkanmaları ile başlayan bir süreç eşlik etti bu dönemde. Eşim çok yoğun çalıştığından, benim hem sürdürmem gereken bir meslek hayatım hem de bakmam gereken bir küçük çocuğum ve buna ek olarak küçük kızıma hamilelik sürecini de yürüttüğümünden dolayı bu gece tıkanmalarının beslenme veya gıda alerjisi ya da toleransı ile ilgili olabileceği hiç aklımıza gelmedi. Arda'ya kustugu için bir dönem her şeyi püre haline getirerek verdik. Bu süreçte bize yardım eden harika bir bakıcı teyzemiz vardı ve her şeyi Arda için özenle hazırladı. Dolayısıyla Arda'da çiğnemenin gelişi üç buçuk yaşına kadar uzadı. İlk çiğnemeye başladığı zamanlardaki sevincimizi anlatamam. Üç buçuk yaşında geldi dedim ama o da öyle tesadüf değil. Biraz önce bahsettiğim arkadaşım otizm ile beslenme arasındaki ilişkileri anlatan birkaç site önermişti. Hemen o sitelere baktım. Zaten o dönem çocukları uyuttuktan sonra sabahlara kadar ağlaya ağlaya otizmin ne olup olmadığına ya da oğlumda otizmin olmayacağına ya da onun bunu çarçabuk atlatacağına ilişkin ipuçları aramakla meşguldüm.

Arda'nın herhangi bir gıdaya alerjisi var mı?

Evet çoklu gıda alerjisi vardı Arda'da. Alerji testlerinde buğday ürünlerinden (gluten), süt ürünlerine (kazein) ve kuruyemişlere kadar epey kabarık bir alerjik gıda listesi vardı. Sonra bu gıda alerjileri Arda'nın testlerinde çıkmamaya başladı. Biz yaptığımız diyetle sorunu çözdüğümüzü sanıp sevinmiştik ama meğerse gıda alerjisi sonra polen ve çimen alerjisine dönüşüyormuş. Daha ilerleyen dönemde bunlara olan alerji, yerini testlerde küf, mantar ve toza bırakıyormuş. Bizim alerji şu an polen alerjisi aşamasında. Yani aslında gıda alerjisi problemimizi çözemedik sadece alerjinin formu dönüştü. Bir de alerji testlerinde gıda alerjisi çıkmaması böyle bir sorunun hiç olmadığı anlamına gelmiyor. Gıda intoleransı diye bir şey

var. Bu da gıda alerjisi gibi gıdaların mide ve bağırsakta yeterince sindirilmemesi ile alakalı.

Bu problem anında Arda'da ne gibi değişimler oluyor?

Öncelikle alerji testi yaptırdıktan sonra tam olarak nelere alerji olduğunu tespit edebildik. Alerjen gıdayı aldığı anda o bildiğimiz deride kızarıklık veya kaşıntı problemleri olmuyor. Bunun yerine öfke nöbetleri sıklaşıyor ve uzuyor, hiperaktivitesi artıyor, yerinde duramıyor, çığlık atmalar veya kendi kendine gülmeleri başlıyor. Çünkü vücut alerjik bir gıdaya maruz kaldığında bağışıklık sistemi fazla reaksiyon gösteriyor ve sitokin fırtınası denilen bir süreç başlıyor. Yani aslında bağışıklık sisteminin kafası karışıyor ve vücutta inflamasyon dediğimiz lanet bir durum geliyor. İnflamasyon vücutta ağrılara sebep olabiliyor. Pek çok otizmlili çocuk için öfke krizi diye bahsedilen durum aslında gıda alerjisi ve sindirim problemi ile başlayan bir sürecin ürünü. Kendilerini iyi hissetmiyorlar, başları ağrıyor, mideleri bulanıyor ve canları yanıyor. Ama ifade edemedikleri için krize giriyorlar. Sonra bu kriz anlarında ilgi gördüklerini keşfedip sıkıldıklarında, dikkat çekmeye çalıştıklarında bu krizleri iletişim kurma aracı haline getiriyorlar. Yani öfke krizi dediğimiz şeyin bir tıbbi tarafı var bir de davranışsal.

Alerji gibi durumlarda nasıl bir yol izliyorsunuz?

Alerji maalesef kronik bir sorun olduğu için öyle tedavi ederek geçirilebilecek bir şey değil. Bu gün immünolojinin tedavi altında uyguladığı şey bünyeyi duyarsızlaştırmaya çalışma. Bir de alerji durumunda vücut histamin dediğimiz bir maddeyi kontrolsüz salgılamaya başlıyor. Bu kontrolsüz madde o stokin fırtınasını ve beraberinde öfke krizlerini yaratan şey. Bunu tamamen ortadan kaldırmanın yolu yok sadece histamin baskılayıcı ilaçlarla kontrol altında tutmaya çalışıyoruz. Alerji için yapılacak en iyi şey alerjiye neden olacak maddeye maruziyeti kesmek. Gıda ise beslenmeden çıkarmak polen, toz ise maruz kalmamak. Alerjinin en kesin tedavisi metabolizmayı ve sindirimi düzene sokmak. Ama biz oğlumda bunu başaramadık henüz. Hala mevsim geçişlerinin neden olduğu alerji dönemleri hem sağlık hem de davranışsal açıdan Arda'da en çok zorlandığımız zamanlar oluyor.

Peki bu durum aile yaşamınızı nasıl etkiledi?

Arda'daki bu gıda alerjisi sonrası Arda'nın alerji geliştirdiği maddeleri biz de ailecek hayatımızdan çıkardık. Bu noktada kızlarıma çok teşekkür ediyorum gerçekten. Onların bizimle işbirliği çok kıymetli idi çünkü. Hala Arda'nın diyetinde olmayan bir gıdayı onun gözü önünde yemezler veya eve almazlar. Hayatımızdan beyaz un, mayalı hamur işleri, gıda katkı maddesi bulunan hazır yiyecekler tamamen çıkmış durumda. Paketli gıdayı hiçbirimiz tüketmiyoruz mesela. Şeker içeren gıdalardan ailecek uzak duruyoruz. Çok şekerli ürünleri tüketemiyoruz, çocuklarımızın bile midesini bulandırıyor. Sebze ağırlıklı bir beslenme uyguluyoruz. Evde sabahları güzel bir kahvaltı yapıyoruz, akşamları mümkün olduğunca sulu yemek tüketiyoruz. Hiç birimizin fast food alışkanlığı yok. Yoğurt peynir zeytin salça gibi ürünleri ev yapımı tüketmeye ve hatta kendimiz yapmaya gayret ediyoruz. Yani Arda sayesinde hepimiz sağlıklı besleniyoruz veya en azından neyin zararlı olduğu ve uzak durulması gerektiği noktasında farkındalığımız var ailece.

Arda'nın ilk başından şimdiye kadar aldığı eğitim hakkında bilgi verir misiniz?

Arda'da bir farklılık olduğuna kanaat gidip çocuk psikiyatrisine ilk başvurduğumuzda 23 aylıktı. Ama eğitim almaya 30 aylıkken başladık, çünkü Arda'ya otizm teşhisi konulmamıştı. Biraz ilgi ile çarçabuk toparlanacağı düşünülmüştü. Özel ücretli bir özel eğitimciden dersler almaya başladık ve 8 yaşına kadar özel eğitimini hep kendi cebimizden karşıladık. Masa başı akademik etkinliklerden ziyade hareket-koordinasyon çalışan özel eğitimcileri tercih ediyordum hep. Çünkü tuvaletini bilmeyen 3-4 yaşındaki bir çocuğun, masa başında 40 dakika boyunca maviyi kırmızıyı öğrenmesi bana saçma geliyordu. O yüzden duyuşal farkındalığını geliştirecek sporla birleştirilen bir eğitim veren hoca arayışım oluyordu hep. Arda küçükken bugün Denizli'de spor ile özel eğitim kurumlarını birleştiren

kurumlar maalesef yoktu. İlk kurum açıldığında Arda 9 yaşını geçmişti ve hemen başladık. Ki Arda'nın otizmine dair kırılma noktası burada başladı. Arda 2 yaşından sonra mutizm denilen hiç ses çıkarmayan bir duruma gömülmüştü. İlk sesler heceler 9 yaşında geldi. Sonra o heceler kelimelere dönmeye başladı. Bugün 13 yaşında bazı durumlarda isteklerini tek kelime ile anlatmaya çalışıyor. Yeni yeni iki kelimeli küçük cümleler geliyor arada. Belki bu tür kurumlara ilk şüphe ettiğimiz 23 aylıkken başlasaydık otizmin seyri farklı olurdu. Ama ne yapalım, Denizli'de Oxford vardı da biz mi götürmedik hesabı, böyle kurumlar vardı da biz mi mahrum bıraktık oğlumuzu? Özel aldığımız derslerin yanında Arda'yı ergoterapi denilen duyuşal farkındalığa yönelik terapilere de götürdük okul öncesinde. Ama 7 yaş sonrası ergoterapinin yerini spor almalı. Arda'nın eğitim sürecinde zaman kaybettiğimizi düşündüğüm iki nokta var: birincisi anaokulunda kaynaştırma ikincisi ilkokulda kaynaştırma. Anaokulunda Arda kadar otizmden ağır etkilenmiş bir çocuk için akran kaynaştırmasının hiçbir yararını göremedik çünkü zaten 8 yaşına kadar verdiğimiz hiçbir eğitimin faydasını göremedik. Dipsiz kuyuya taş atıyor gibiydik. İkincisi ilkokul kaynaştırması da bizim için verimsiz geçti çünkü bizimle işbirliği yapan harika bir hocamız ve Arda'nın her türlü zor durumunu anlayışla karşılayan harika okul yöneticilerimiz olsa da işin büyük çoğunluğu çocuğun hazır bulunuşluğu ile ilgili. Arda kaynaştırmaya hazır değildi ve bu konudaki ısrarımız bize zaman kaybettirdi. Bu arada yanlış anlaşılacak istemem. Otizmlı çocukların eğitiminde kaynaştırma eğitimi çok hayati bir rol oynar ve kesinlikle gereklidir. Ancak Arda gibi otizmden ağır etkilenmiş bir birey için bu süreç verimli olmadı. Buna da dikkat çekmek istiyorum. Şu anda iki yıllık bir özel alt sınıf tecrübesinden sonra bu yıl DOÇEM'de eğitimine devam ediyor. Bakalım bizi nasıl bir yol bekliyor burada, izleyip göreceğiz.

İlerisi için beklenti ve düşünceleriniz neler?

Otizmli bireyler gerçekten çok özel insanlar, hepimizi koşulsuz sevgi ve kabule zorluyorlar ruhsal olarak. Ve şunu görüyorum kabul edildiklerini anlayınca da rahatlıyorlar.

Bu nedenle otizm ve otizmli bireylere ilişkin farkındalığı arttığı bir toplum yaşamı tüm otizmli üyesi olan ailelerin hayali. Otizmli bireylerin hayat boyu öğrenmeye ve sosyalleşmeye ihtiyaçları var. Ama ülkemiz koşullarında otizmli bireylerin çoğu 3. Kademedен sonra eğitime devam edemiyorlar. Dolayısıyla sosyal hayatları iyice sınırlı hale geliyor. Bu bireylere eğitimlerine devam edebilecekleri bir üst kademe okullarının açılması harika bir gelişme olurdu. Ve kazandıkları yaşam becerilerine uygun iş yapabilecekleri alanlar oluşturulsa harika olurdu. Otizm tanısı almış küçük çocukların bugün İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük kentlerde oluşturulan merkezlerde sponsorlukla eğitim aldıkları kurumlar daha da yaygınlaştırılrsa, bu kurumlarda eğitim alan çocuk sayısı artsa ne güzel olurdu. Ve oğlum sporun bir alanında uzmanlaşsa kendine buradan bir yaşam alanı açsa ne mutlu olurdum.

Bu röportajı gerçekleştirmede bana yardımcı olan ve kıymetli zamanlarını ayıran Doç. Dr. Ferihan Yıldırım Polat ve Uzm. Dr. Yusuf Polat'a verdikleri değerli bilgiler için çok teşekkür ederim.

İŞİTME ENGELLİLER ÖZEL EĞİTİM MESLEK LİSELERİ

FAİKA KİRTİŞ

Ülkemizde İşitme Engellilerin Eğitiminin Tarihçesi

30 Eylül 1889'da Sultanahmet'te Dilsizler Mektebi adı ile ilk işitme engelliler okulu açılmıştır. İlk müdür Hamidiye Ticaret Mektebi'nin kurucusu Avusturyalı Ferdinand Grati olmuştur. 1891'de ölümünden sonra yerine oğlu Lui Grati geçmiştir. Daha sonra 1896'da Hüseyin Sabri Bey, ardından 1908'de Şükrü Efendi görevi devralmıştır. Eğitim süresi dört yıl olan bu okulda işaret dili öğretmenler tarafından sözel dil ile beraber kullanılıyordu.

Okulun programında Türkçe, isteyenler için Fransızca okuma yazma, ilmiyal, hüsnü hat, ilmi hesap, genel coğrafya, ilmi ahlak ve jimnastik dersleri vardı. Okulu bitiren öğrencilerin bazıları matbaalarda mürettip oluyor, bir kısmı da resmi dairelerde konuşulanları işitip anlamadıkları için o günkü adıyla odacı yani hademe olarak görevlendiriliyorlardı. 1911'de Dilsizler Mektebi kapandı. Darülaceze bünyesinde sürdürülen derslere 1926 yılında ilgisizlik ve öğrenci azlığından ötürü son verildi. Okul 1944 yılında Sağırılar Tenasüp Cemiyeti tarafından yeniden İstanbul Aksaray'da öğrenime sokuldu. Resmi bir okuldan ziyade bir dernek olarak faaliyet gösterdi. 1952 yılında 5820 sayılı kanunla engellilerin eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğuna verilince, Yıldız Sarayı içine taşınan okul Yıldız Sağırılar Okulu ve Yetiştirme Yurdu adıyla eğitim öğretimi sürdürdü. İşaret dili kullanılması yasaklanmış olduğundan sözel eğitim verildi.

Günümüzde İşitme Engelliler İçin Özel Eğitim Meslek Liseleri ve Amaçları

İşitme Engelliler için açılan Özel Eğitim Meslek Liseleri Milli

Eğitim Bakanlığı bünyesinde resmi olarak çalışan, yatılı ve gündüzlü olarak eğitim veren kurumlardır. Ülkemizde 16 ilde Özel Eğitim Meslek Lisesi adıyla hizmet veren okul bulunmaktadır. Bu hizmeti verirken Milli Eğitimin Genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak beden, zihin, sosyal ve duygusal yönden gelişmelerini, iyi bir vatandaş olacak bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını kazanmalarını, özel yöntem program ve araç gereçler yoluyla yeteneklerini arttırarak ve bir üst öğrenime hazırlayarak hayata uyum süreçlerini kolaylaştırmaktır. Bununla birlikte mesleki alanda kendi kendine yeterli hale gelmelerini sağlamaktır. Ayrıca Türkçeyi diğer insanların dudak hareketlerinden anlayıp onlara sözlü olarak cevap verecek düzeye gelmelerini ve kullandıkları işitme cihazını en iyi şekilde aktif olarak kullanmalarını sağlayarak normal kişilik özelliklerini geliştirmeyi hedeflemiştir. Bununla birlikte var olan işitme kalıntısını en üst düzeyde kullanarak yeteneğini üst düzeye çıkararak konuşma ve duyma yetisini iyi hale getirmektedir.

İşitme Engelli Çocuğu Olan Ailelerin İzlemesi Gereken Süreç

İşitme engelli çocuğu olan aileler hastanelerden işitme engeliyle ilgili aldıkları raporla bağlı bulundukları Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine başvururlar. Rehberlik ve Araştırma Merkezince işitme engelli bireye eğitsel durumlarıyla ilgili olarak inceleme yapılarak eğitsel tanısı konulur. Ardından yerleştirme için İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne İl/İlçe Özel Eğitim Hizmetleri Kurulunun kararıyla uygun okul türü ve programına öğrenci yerleştirilir.

ÜLKEMİZDE İŞİTME ENGELLİLER OKULLARI VE MESLEKİ ALANLAR

Denizli İbrahim Cengiz Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Bilişim Teknolojisi, Yiyecek İçecek Hizmetleri

Mersin Toroslar İbni Sina Özel Eğitim Meslek Lisesi;

El Sanatları, Giyim Üretim Teknolojisi, Moda tasarım teknolojisi, Grafik ve Fotoğraf, Bilişim Teknolojisi

Elazığ Özel Eğitim Meslek Lisesi;

El Sanatları, Bilişim Teknolojisi

Gaziantep Ali Sürer Özel Eğitim Meslek Lisesi;

El Sanatları, Güzellik Hizmetleri, Moda Üretim

Bursa Nilüfer Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Moda Tasarım Teknolojileri, Elektrik Elektronik Teknolojisi, Mobilya ve İç Mekan Tasarımı, Metal Teknolojisi

İstanbul Ataşehir Yeditepe Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Bilişim Teknolojisi, Moda Tasarım, Yiyecek İçecek Hizmetleri

Kayseri Kocasinan Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Bilişim Teknolojileri, İnşaat Teknolojisi, Metal Teknolojisi, Elektrik Elektronik Teknolojisi, Giyim Üretim Teknolojisi

Ankara Altındağ Kemal Yurtbilir Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Bilişim Teknolojisi, Grafik ve Fotoğraf, Metal Teknolojisi, Saç Bakım ve Güzellik Hizmetleri, Kuyumculuk ve Takı Tasarımı, Moda Tasarım Teknolojisi

İzmir Kınık Mert Özütüre Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Teknolojisi, Moda Tasarım, Güzellik Hizmetleri, Muhasebe ve Finansman

Çorum Merkez Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Bilişim Teknolojisi, Metal Teknolojisi, Mobilya ve Dekorasyon, Yiyecek ve İçecek Hizmetleri

Ordu Altınordu Nuriye Halit Çebi Özel Eğitim Meslek Lisesi;

El Sanatları Teknolojisi, Giyim Üretimi Teknolojisi, Bilişim teknolojisi

Van Edremit Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Bilişim Teknolojisi, Moda Tasarım

Erzurum Yakutiye Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Metal Teknolojisi, El sanatları Teknolojisi, Mobilya Teknolojisi

Samsun Özel Eğitim Meslek Lisesi;

El Sanatları Teknolojisi, Metal teknolojisi, Mobilya ve İç Mekan Teknolojisi

Antalya Kepez Özel Eğitim Meslek Lisesi;

Yiyecek İçecek Hizmetleri

Bu okullarımızda öğrenim gören öğrencilerimiz 9.sınıftan itibaren alan dal seçimlerini yaparak mesleki beceri derslerine uygulamalı olarak başlamaktadır.12.sınıf itibari ile de alanlarına uygun işletmelerde 2 gün okul 3 gün işyeri olmak üzere stajlarını yapmaktadırlar. Yine bu bölümlerdeki alanların herhangi birinden mezun olan öğrenciler iş yeri açma belgesi ile kendi işyerlerini açabilmekte ve var olan iş kollarına dahil olabilmektedir.

SOSYAL MEDYA HESAPLARIMIZ

: @merkezevendiram

: @merkezevendiram5503

: @merkezevendiram

: 761550@meb.k12.tr

: 0 258 377 37 74

